

Asia: VN/30556/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain muuttamisesta (maasta poistaminen)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Toteutuessaan uudistus tarkoittaisi sitä, että vastaisuudessa lähes jokaisessa ulkomaalaisasioiden valituksessa olisi täytäntöönpanokelpoinen maastapoistamispäätös, johon todennäköisesti pyydetäisiin täytäntöönpanokieltoa.

Karkottamispäätös tehdään pääsääntöisesti tilanteessa, jossa hakijalla on jo oleskelulupa, mutta hänelle ei ole myönnetty jatkolupaa tai hänen voimassa oleva lupansa on peruutettu. Kuten HE-luonnoksessa todetaan, tilanteet ovat hyvin erilaisia, koska henkilö on voinut olla maassa oleskeluluvalla lyhyen ajan tai vuosikausia, jolloin hänelle on muodostunut maahan erilaisia siteitä. Hallinto-oikeudessa tehtävä täytäntöönpanoharkinta nyt esitettävien karkotusten osalta olisi huomattavasti työläämpää kuin tällä hetkellä käännättämisen yhteydessä tehtävä täytäntöönpanoharkinta. Käännättämistilanteessa hakija on tullut maahan ilman oleskelulupaa ja oleskellut maassa lyhyen ajan, jolloin siteitä maahan ei ole ehtinyt juurikaan muodostua. Täytäntöönpanoharkinta nyt esitettävien karkotusten osalta olisi huomattavasti työläämpää myös verrattuna jo voimassa olevaan rikosperusteisten karkottamispäätösten täytäntöönpanoharkintaan, joissa yleensä punnitaan valittajan syylistymistä törkeisiin rikoksiin ja mahdollisesti jo saamaa vankilatuomita hänellä Suomessa oleviin siteisiin. Täytäntöönpanoharkinta ei näissä tilanteissa ole ollut kovinkaan työlästä.

Kun täytäntöönpanon kieltoa on vaadittu, hallinto-oikeuden on tehtävä asiassa huolellinen päätösharkinta ja päätös. Nyt esitettävien karkotuspäätösten täytäntöönpanoharkinta vaatii siis lähes jokaisen vireille tulevan ulkomaalaisvalituksen kohdalla asiaan perehtymistä sillä tarkkuudella, onko asialle syytä tehdä täytäntöönpanokielto vai ei. Päätösten arvioituun määrään ja päätösharkinnan työläyteen nähden HE-luonnoksessa esitetty laskennallinen arvio uudistuksen kustannusvaikutuksesta hallinto-oikeuksille vaikuttaa alimitoitettulta. Kuten esitysluonnoksessakin on tuotu esiin, asioiden jakautuminen eri hallinto-oikeuksiin lisää kustannuksia. Tuomioistuinten keskushallintotehtäviä hoitava Tuomioistuinvirasto on jo esitystä valmisteltaessa kiinnittänyt

huomiota karkottamispäätösten määrän kasvuun ja ulkomaalaislakiin tehtyihin kiristykseen, joiden arvioidaan lisäävän edelleen karkottamispäätösten määriä. Lisäksi tämän uudistuksen kustannusvaikutuksia on arvioitava yhdessä samaan aikaan voimaan tulevien muiden uudistusten, erityisesti EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien säädösten kokonaisuuden kanssa.

Koivuluoma Anu
Itä-Suomen hallinto-oikeus - ylituomari